

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

Cene inseratov:
Enostolpna petina vrsta malih
oglasov po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2 50, postana itd.
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popust.
Izloži vsak dan izveščen
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljansko št. 650 za naročnino in št. 349 za oglašje,
zagreb 39.011, maribor 7503, praska in dunaj 24.797.

Veliki župan.

Pred vojno smo imeli v Ljubljani deželnega predsednika, v Gradcu in v Trstu cesarske namestnike in v Celovcu tudi deželnega predsednika. Ti gospodje so bili predstavniki cesarske vlade na Dunaju in so imeli velik vpliv in veliko moč in so vplivali jako vidno na politiko tedaj na razne »kronovine« razcepljenih Slovencev. Oni so bili zastopniki cesarja samega, v čegar osebi se je vličevala takrat vsa mogočnost starocavstrijskega režima.

Edino protiutež proti namestniku in predsedniški premoči so tvorili tedanji deželni zbori. In ker je bila politika »avtonomnih« deželnih zborov tesno združena s strankarsko politiko v centralnem parlamentu na Dunaju, so deželni zbori kolikor toliko le imeli vpliv na vodstvo ne samo »avtonomne«, ampak tudi na vodstvo centralistične dunajske politične uprave, koje predstavnik in izvršilna moč je bil tedanji namestnik, oziroma c. kr. deželni predsednik.

Bivši namestniki, oziroma predsedniki so bili zaupni organi c. kr. vlade na Dunaju. Kot takim jim je centralna vlada mirno prepustila odgovorno vodstvo važnih javnih poslov. Na drugi strani pa centralna vlada ravno zaradi te odgovornosti ni posegala preko predsednikov in namestnikov v notranjo upravo kronovin. Če pa se je to zgodilo kedaj vsled vplivov v centralnem parlamentu, je predsednik (namestnik) navadno — odšel.

Tako približno je bilo enkrat.

Z novimi časi pa so prišle v deželo tudi nove razmere. Mi imamo v deželi sicer še vedno namestnika, kraljevskega namestnika, toda to je danes le še prazno ime brez pomena. Kraljevski namestnik je danes brezpomembna politična figura, ker so mu vzeli vsako odločilno moč. Kraljevski namestnik danes ni več zaupni organ vlade, tudi ne zaupni organ ljudstva, ampak je postal polagoma prazna politična ničla, ker je vse njegove agende prevzelo v svoje roke centralno ministrstvo.

Velikanska zgodovinska ironija je, da se ta brezpomembna figura imenuje po vidovdanskem ustavi »veliki župan«. Župan! Ali ni slovenski župan simbol in vidni predstavnik ljudske vlade, ljudske samouprave? Župan je najboljši demokratska institucija slovenskih narodov, ker je izvoljen in ne »imenovan«. A kaj je današnja centralna vlada v Beogradu napravila iz neodvisnega slovenskega župana? Napravila je v Ljubljani »velikega župana«, ki pa tega častnega naziva nikakor ne zasluži, ker on ni slovenski župan, kakor ga je ustvarila zgodovina, ampak je le še navaden belgradski pandur, kakor ga je ustvarila vidovdanska ustava.

Gospod »veliki župan« — tu izrečno omenjamo, da ne mislimo na osebo, ampak na institucijo kot tako — torej gospod veliki župan je v očeh belgrajske vlade kot upravni organ popolnoma odveč, že celo odveč kot posvetovalni organ centralne vlade in najbolj odveč s kakšno še tako skromno izvršilno močjo v tej ali oni zadevi. Če pojde tako naprej kakor gre, bo kmalu moral pred gospodom ministrom dvigniti gospod veliki župan roko s stegnjenim palcem, kar je znani znak v ljudskih šolah za odhod — nekam ...

Tako izgleda staro slovensko ljudsko dostojanstvo nekdanj od ljudstva izvoljenega župana danes v svobodni kraljevini Srbob, Hrvatov in Slovencev. Gospod »veliki župan« je postal po vidovdanskem ustavi silno majhen županček.

Zato pa je gospod centralni minister v Beogradu silno velik gospod. Kadar izgubi kakšna odlična dama iz še bolj odlične »porodice« v Beogradu v igralnici na Bledu več denarja kakor ga premore, takrat se takoj oglasi gospod »centralni« iz Beograda in brez znanja in vednosti in brez vprašanja in obvestila pokrajinske uprave za Slovenijo naroči direktno okrajnemu glavarju, naj igralnico zapre!

Yprazno: Čemu imamo še »velikega župana«?

Ta sam na sebi malopomemben dogodek z bleisko igralnico govori debele zvez-

ke. Ferman, ki ga je dobil gospod okrajni glavar, nam ne pravi samo, da je treba blejsko igralnico zapreti — to ni svetoven dogodek — pač pa nam pove, da je po vidovdanskem ustavi »veliki župan« odveč, da je ta osebnost samo slepo orodje v rokah belgrajske vlade, ki se poslužuje »velikega župana« le še kot nekakega slepila, s katerim vzbuja v ljudeh še neke stare spomine na nekdanjo neodvisnost slovenskih županov, v resnici pa »veliki župan« danes ni

nič drugega kakor v službi centralne vlade stoječ uradnik brez veljave in brez moči.

Po namerah centralne vlade v Beogradu mora biti »veliki župan« v Ljubljani le še strankarsko izvršno orodje. Po naših pojmih pa mora postati »veliki župan« zopet to, kar je bil nekdanj, namreč izvršilen organ volje tistega ljudstva, ki ga bo samo izvolilo.

Brezpoldno ugiibanje vlade o stavki železničarjev.

VLADA IŠČE SE-LE VZROKE STAVKE IN NAPOVEDUJE — OSTRE UKREPE

Ljubljana, 3. avgusta. O polnoči se je pričela na vseh železniških progah v Sloveniji 24 urna protestna stavka.

Ljubljana, 2. avgusta. Nocoj so po ulicah razdeljevali letake s sledečo vsebino: »Železničarji in državni nameščenci na plan! Vlada ni ugodila še niti eni točki naše resolucije. Vlada je usilila državnim nameščencem in hoče usiliti tudi železničarjem pragmatiko, reakcionarno do skrajnosti. Vlada je obljubila poviške draginskih doklad, ko bo skupščina odobrila dvanaestine in povišanje davkov. Dvanaestine in povišanje davkov je že davno odobreno, o povišanju draginskih doklad pa vlada ne mara niti slišati. Pragmatike za železničarje, profesorje itd. so odgojene na jesen. Zopet smo ogoljufani. Vse naše prošnje so bile zaman. Vlada nas je doslej varala z obljubami, v zavesti, da jih ne bo izvršila. Proti takemu nepoštenemu postopanju in nečloveškemu ravnanju z nami, smo prisljeni protestirati s tem, da v petek, dne 3. avgusta obustavimo delo za 24 ur. O polnoči od četrta dne 2. na petek dne 3. avgusta ustavimo delo na železnicah, poštah in vseh drugih državnih uradih. Ob 24 uri zapustimo svoja službena mesta; ostanejo le tisti, ki opravljajo varnostno službo. V času obustave dela je vsako zbiranje uslužbencev in delavcev prepovedano; vsak naj bo na svojem domu. Kogar zadene na dan obustave dela dnevna služba, ostani doma!

Osebe, ki ima po turnusu službo v noči, ko se obustava dela konča, to je od petka dne 3. na soboto dne 4. avgusta se mora javiti točno o polnoči v službo in pričeti z rednim delom. Trpin! Pokažite odločnost in solidarnost, ki ste jo svečano zagotavljali na peštetih shodih! Med nami naj ne bo gnusnih izdajalcev! Obljub imamo dovolj — hočemo kruha! Bodimo složni — ker v slogi je naša rešitev in naša moč! — Železničarji in državni nameščenci!»

Beograd, 2. avg. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta so dolgo časa razpravljali o stavki železničarjev v Sloveniji. Razpravi je prisostvoval tudi pomočnik železniškega ministra Avramović. Vlada smatra, da je železničarski štrajk na južni železnici in državnih železnicah v Sloveniji prvi znak za splošni železničarski štrajk. Ministrski svet je sklenil, da se bo proti stavkujočim železničarjem najenergičnejše postopalo in uporabil proti njim zakon o zaščiti države. Vlada je mnenja, da hočejo železničarji v Sloveniji pomagati rudarjem v Trbovljah, ki so v stavki.

SHOD ŽELEZNIČARJEV IN JAVNIH NAMEŠČENCEV V ZAGREBU.

Zagreb, 2. avg. (Izv.) Jutri zvečer ob 6. se vrši v dvorani »Kola« shod javnih nameščencev, železničarjev in poštarijev z dnevnim redom: Protest proti uradniškemu zakonu in železničarski pragmatiki.

Vlada izpopolnjena.

KRALJ PODPISAL UKAZ O IMENOVANJU NOVIH MINISTROV.

Beograd, 2. avgusta. (Izv.) Po dolgi in obupni borbi za ministrske portfelje v radikalnem klubu so danes končno izpopolnjena vsa ministrstva, ki so čakala na izpopolnitev že od volitev sem. Danes zjutraj ob 9.30 je prišel z Bleda kurir, ki je prinesel od kralja podpisani ukaz o imenovanju novih ministrov. Demisija ministra za pravosodje dr. Laze Markovića je sprejeta. Hrvatov in Slovencev za njim ni treba biti žal, ker je bil dr. Marković eksponent najagresivnejše in najbolj centralistične politike in intimus Svetozarja Pribičevića. Za

ministra za trgovino in industrijo je imenovan dr. Dragotin Kojić, za ministra za vere dr. Vojislav Janić, za ministra za kmetijstvo Krsta Miletić, dosedanji minister za agrarno reformo. Na njegovo mesto je imenovan Milan Simonović. Za ministra za pravosodje je imenovan dr. Ninko Perić, ki bo začasno še nadalje vodil tudi ministrstvo za socialno politiko. Novi ministri Janić, Kojić in Simonović so vsi ožji in zaupni pristaši gospoda Nikole Pašića.

Sela ministrskega sveta.

PRISEGA NOVIH MINISTROV. — PASIČ POTUJE V INOZEMSTVO.

Beograd, 2. avgusta. (Izv.) Danes od 5. do pol 9. ure zvečer se je vršila seja ministrskega sveta. Najprej so novi ministri dr. Janić, dr. Kojić in Simonović položili prisego v roke ministrskega predsednika Nikole Pašića. Ko se bo vrnil v Beograd kralj, bodo tudi njemu prisegli. Nato je Pašić sporočil ministrom, da bo potoval v inozemstvo in da ga bo nadomeščal železniški minister dr. Velizar Janković, ker odpotuje minister Marko

Trifković na Bled, da predloži kralju v podpis nekatere zakone. Z Bleda bo tudi Trifković odpotoval v inozemstvo. — Zunanji minister dr. Ninčić je podal poročilo o poteku konference v Sinaji. Ker bo dr. Ninčić podal daljši ekspozé časnikarjem, se o tem danes ni izdalo nobeno poročilo. Sledila je razprava o železničarskem štrajku v Sloveniji, o čemer poročamo na drugem mestu. Končno so razpravljali o tekočih vprašanjih.

Konferenca katol. škofov.

Zagreb, 2. avgusta. (Izv.) Takoj po evharističnem kongresu v Zagrebu, ki se bo vršil od 18. do 20. avgusta, se bo vršila konferenca vseh katoliških škofov Jugoslavije, ki jo je sklical zagrebski nadškof dr. Ante Bauer.

SEJA PREDSEDSTVA HRSS.

Zagreb, 2. avgusta. (Izv.) Za jutri je sklicana seja predsedstva HRSS, na kateri bodo razpravljali o razmerah v posameznih

pokrajinah, posebno v Dalmaciji. Ker Stjepana Radića že nekaj časa ni v Zagrebu, bo seja bolj informativnega značaja.

DR. NINČIĆ PRI PASIČU.

Beograd, 2. avg. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčić je danes dopoldne obiskal ministrskega predsednika Nikole Pašića, s katerim sta se sporazumela glede poročila o sinajski konferenci ministrskemu svetu. Jutri bo dr. Ninčić sprejel novinarje in jim podal poročilo o poteku sinajske konference.

Anglija objavi reparacijske dokumente.

London, 2. avg. (Izv.) Ministrski svet je razpravljajl o francoskem in belgijskem odgovoru na angleški reparacijski predlog. Razprava še ni končana.

London, 2. avg. (Izv.) Kabinet je sklenil po dolgi razpravi o francosko-belgijskih protipredlogih jutri podati izjavo o angleški reparacijski politiki. Pri tej priliki je prišlo na dnevni red tudi vprašanje, ali naj se tozadevni diplomatski akti objavijo ali pa ne.

London, 2. avg. (Izv.) Večina ministrskega sveta se nagiblje na to, da se diplomatski akti o pogajanjih glede nemških reparacij objavijo.

London, 2. avg. (Izv.) Mac Donald je zahteval objavo vseh diplomatskih aktov glede reparacijskega vprašanja v imenu Delavske stranke. Baldwin je odgovoril, da je tej zahtevi težko ugoditi zaradi »preobilice gradiv«.

London, 2. avg. (Izv.) »Daily Chronicle« poroča, da je angleška vlada Francijo zaprosila za dovoljenje, da sme objaviti diplomatske akte glede pogajanj o reparacijah.

London, 2. avgusta. (Izv.) Ministrski predsednik Baldwin je izjavil v spodnji zbornici: Vlada obžaluje, da v odgovorih Francije in Belgije ni našla nobene podlage za skupen odgovor zaveznikov na nemško noto in da odgovora ne nudita nobenega upanja na skorajšnjo izpremembo položaja v Poruhrju in na začetek rešitve reparacijskega vprašanja, kar je angleška vlada z napetostjo pričakovala. Zato je vlada sklenila, da objavi dokumente, ki dokazujejo njeno prizadevanje, in da pozove zaveznike, da pritrdijo objavi dokumentov. Angleška vlada upa, da bo z objavo te note prepričala, da je potrebna hitra in enotna akcija v reparacijskem problemu. Angleško vlado je v načrtu svojega odgovora na nemško noto vodil namen, da se ne sme ničesar ukreniti, kar bi bilo z verzajsko mirovno pogodbo nezdržljivo, da pa bi bilo koristno, ako bi plačilno zmoglost Nemčije preiskali nepristranski strokovnjaki, ki sodelujejo pri reparacijskih komisijah. Glede garancij, ponujenih od Nemčije, opozarja načrt odgovora, da zavisi vrednost takih jamstev zelo od okolnosti, ki jih nemška spomenica ni pričakovala, kakor n. pr. od stabilizacije marke in ravnotežja v nemškem proračunu, in da je vsako jamstvo brez mednarodne kontrole nemških financ brez učinka. V načrtu odgovora se svetuje nemški vladi, da brez vsakega odlaganja umakne ordonance in odloke, s katerimi je organizirala pasivni ni odpor in ga podpirala, in da nedvoumno obsodi nasilne in sabotažne akte, ako želi, da se obnovi preiskava. Končno je ministrski predsednik izrazil svoje mnenje, da bi taka akcija od strani Nemčije pri okupacijskih državah povzročila novo razmišljanje o pogojih okupacije in bi imela za posledico, da bi se polagoma povrnila normalne razmere.

PRELOM V ANTANTI.

Paris, 2. avgusta. (Izv.) Havas poroča iz Londona: Lord Curzon je v zgornji zbornici podal izjavo, da je položaj brez vsakega dvoma zelo resen. Spominjal je na to, da se je vlada vedno trudila, da reši vprašanje, kako se osigura Francija, toda francoska vlada je izrečno dala razumeti, da ne želi, da se sproži to vprašanje, ker ni v nobeni zvezi s sedanjim položajem. Francija, je dejal minister, v Poruhrju ni dobila nobenega reparacijskega odplačila. — Upanje, da dobi reparacije, vedno bolj gineva. Tak položaj se ne tiče samo Francije in Belgije, marveč tudi drugih narodov, ki imajo pravico do reparacij; vprašanje interesira vse zaveznike ter je evropsko mednarodno vprašanje in ne more zaviseti od dveh posameznih sil. To nam nalaga dolžnost, da ne pripustimo, da bi Francija in Belgija vodili politiko, ki je ne želimo. Vidimo, da pada Nemčija v položaj, ki izključuje vsak up na gospodarsko obnovo. Položaj v Poruhrju upliva na Anglijo in zato je dolžnost Anglije, da posreduje.

Francoski poslanik obišče prečanske kraje.

Belgrad, 2. avg. (Izv.) Danes dopoldne je zunanji minister dr. Ninčić sprejel angleškega poslanika Younga in francoskega poslanika Simona, ki sta prišla, da se informirata o poteku sinajске konference. Francoski poslanik Simon bo potoval na Hrvaško, v Slovenijo in Dalmacijo, da se pouči o razmerah v teh pokrajinah.

ROMUNSKI KRALJ IN KRALJICA NA BLEDU.

Belgrad, 2. avg. (Izv.) Kakor se poroča iz Bukarešte, bo jutri odpotovala romunska kraljeva dvojica na Bled.

Amerika se pogaja z Nemčijo.

Washington, 2. avg. (Izv.) Zedinjenje države so pričele z Nemčijo pogajanja glede sklepa trgovske pogodbe po principu predpoštovanja.

NEMSKO NOTRANJE POSOJILO.

Berlin, 2. avg. (Izv.) Nemška vlada je sklenila najeti domače posojilo v papirjih stalne vrednosti. Posojilo bi se odplačalo v 12 letih. Za varnost posojila jamčijo vsi nemški privatno-gospodarski krogi, v prvi vrsti mogočne kmečke in industrijske organizacije.

RAZMERE V NEMČIJI.

Berlin, 2. avg. (Izv.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Dresdona, da so v mnogih krajih na Saškem delavci izsilili priznanje svojih zahtev od delodajalcev s sirovo silo. Mnogo tvorničarjev so pretepli, če se niso hoteli udati. Vlada je v industrijske kraje poslala močne vojaške oddelke.

Berlin, 2. avg. (Izv.) V Oberhausenu je prišlo do resnih spopadov med štrajkujočimi delavci in policijo. Dva delavca sta bila ubita, 7 pa težko ranjenih.

Berlin, 2. avg. (Izv.) Državna banka je zvišala menično obrestno mero od 18 na 30 procentov.

PREDSEDNIK HARDING.

London, 2. avg. (Izv.) Predsednik Harding je težko krizo prebolel. Njegovo zdravstveno stanje se poboljšuje.

Stavka železničarjev na Ogrskem.

Budimpešta, 2. avg. (Izv.) Zveza vlakovodij je podala izjavo, da ne zadostuje zvišanje plač, ki je stopilo v veljavo s 1. avgustom, in je stavila nove zahteve. Vlakovodje so sklenili na svojem zborovanju stavko. Osebnih in brzih vlakov bodo ustavljeni na vseh progah.

Iz zunanje politike.

* Pred važnimi svetovnopoličnimi odločitvami. Te dni se odloči, ali se med Francijo in Anglijo doseže sporazum glede na skupni odgovor Nemčiji v zadevi reparacij. Tako v Parizu kakor v Londonu ne upajo veliko na uspeh. V Londonu celo mislijo, da je mednarodni položaj tako resen, da bi se morale velike parlamentarne počitnice prekiniti, nakar pa vlada še ne misli. Antanta očitno leze vedno bolj narazen.

* Mažarska in Turčija. Med Mažarsko in Turčijo se vršijo pogajanja glede politične in trgovske pogodbe. Pogajanja zelo ugodno potekajo. — Po našem mnenju se jugoslovanska vlada veliko premalo briga za vzpostavitev dobrih odnosov s Turčijo in bi utegnili lepega dne biti presenečena.

* O veliki krizi italijanske ljudske stranke priobčuje ugledni in katolištvu izredno prijazni »Journal des Débats« čla-

nek, v katerem sodi, da je ljudska stranka hudo ranjena in sicer iz sledečih vzrokov: 1. vsled odstopa don Sturza, 2. vsled nasilnega delovanja Mussolinija; 3. vsled direktne ali indirektnega vpliva visokih prelato; 4. vsled lastnega neodločnega nastopa stranke v parlamentu. »Osservatore Romano« je te dni zopet objavil članek, v katerem pravi, da bo morala ljudska stranka spričo »vlade vsega italijanskega ljudstva« svoj program revidirati, to se pravi, kreniti za nacionalističnimi desničarji. To so jako neprijetne reči. Nemško in francosko katoliško časopisje vseskozi simpatizira z don Sturzom, žrtvijo brezobzirnega fašizma, med katerim se, kakor pravi »Journal des Débats« skrivajo frimasonski elementi.

* Turška iredenta. Afganistanska in perzijska vlada sta angorski vladi čestitali na ložanskem miru. Turki iz Aserbejdžana so poslali v Angoro telegram, v katerem izražajo upanje, da Turčija osvobodi tudi še ostale podjarmljene muslimanske narode.

Politične vesti.

+ Dr. Korošec o mednarodnem političnem položaju. »Straža« od 1. avgusta objavlja članek, v katerem dr. K. opozarja na preokret, ki se pripravlja v mednarodnem političnem položaju. Velika antanta se bo še nekoliko časa držala, toda obrisujejo se že konture druge evropske konstelacije. Anglija ima danes na svoji strani Italijo, Turčijo in Mažarsko. Nemčija vsled angleške vloge v reparacijskem vprašanju čedalje bolj simpatizira z Anglijo. Bolgarija se utegne tudi orientirati napram Angliji. Ruska diplomacija je na razpotju. Želi si sicer prijateljskih odnosov do Francije, ki se Rusiji čedalje bolj približuje, toda nima z njo dovolj važnih skupnih interesov. Rusiji se bolj izplača prijateljstvo z Anglijo in Nemčijo. Vse to nalaga mali antanti dolžnost, da je previdna in da se preveč ne veže.

+ Mojster v lazanju je »Kmetijski list«. Tako trdi v svoji številki 1. avgusta, da je SLS glasovala za vojni zakon, dasi ves svet ve, da se nihče ni toliko trudil, da se ta ultramilitaristični zakon v smislu ljudskih potreb in zahtev izboljša, kakor ravno SLS in da je stranka končno z vso odločnostjo proti njemu glasovala, ko so radikali za vse predloge SLS ostali gluhi. Če je pa kaj v zakonu bilo izboljšano, je to edina zasluga SLS, dočim se g. Pucelj ni čisto nič angažiral proti temu zakonu, ker je ob vsakem svojem nastopu in v »Kmetijskem listu« velesrbski militarizem vedno zelo navdušeno zagovarjal. Glede uradnikov K. L. ponavlja laž, da so poslanci SLS pomagali radikalom do kvoruma, dasi smo mi precej dokazali, da so radikali imeli kvorum brez »Jugoslovanskega kluba«. Tudi laže Puceljevo glasilo, da je SLS z Markovim protokolom hotela zasigurati dr. Brejcu vodstvo pokrajinske uprave, da pa se ni prizadevala za avtonomijo Slovenije. Zahteve opozicije, sprejete v Markov protokol, nikakor ne značijo definitivnega sporazuma glede avtonomije Hrvatske in Slovenije, marveč so se v protokolu samem izrecno označile kot minimalni predpogoji, ki ga imajo radikali izpolniti, da pokažejo svojo dobro voljo, nakar bi se z njimi šele začela definitivna pogajanja o popolni zakonodajni avtonomiji Hrvatske in Slovenije. In to postopanje je bilo čisto pravilno, da se ugotovi, ali so radikali resnično za pošten sporazum ali pa le slepomišijo. Kar se pa tistih predpogojev tiče, ni resnica, da bi bila SLS zahtevala za pokrajinskega namestnika dr. Brejca, marveč se je zahtevalo, da mora šef naše uprave more biti imenovan v soglasju s Slovensko ljudsko stranko. To je pa čisto samoposebi umevno, ker edino SLS pred-

stavlja danes voljo prebivalstva Slovenije. Seveda vse te ugotovitve ne bodo ovirale »Kmetijskega lista«, da ne bi lagal dalje. + Svojo pravo barvo je pokazal »Kmetijski list«, ko navdušeno pozdravlja kongres UJU, ki da predstavlja ono učitelstvo, katero se »neustrašeno bori za napredno misel«. Kakšna je ta »napredna« misel, pa naše kmetско ljudstvo dobro vé. Na zadnjem svojem zborovanju je slovenska UJU pozdravila delovanje »Orjuna«. Za tako misel se naš miroljubni kmet lepo zahvaljuje. UJU ni nič drugega kakor bojna organizacija velesrbskega centralizma in liberalizma. Ravno zato jo pa »K. L.« pozdravlja.

+ Razpust društva upokojenih častnikov na Hrvatskem. Upokojeni častniki bivše avstro-ogrske vojske so na Hrvatskem ustanovili svoje društvo, ki nima druge naloge kakor da poskuša doseči za svoje člane izboljšanje materialnega stanja. »Gospodarska« usoda teh gospodov je namreč nadvse žalostna. Pokojnine, ki jim jih je odmerila naša država, so naravnost sramotne — znašajo namreč v večini slučajeve po celih 1000 kron mesečno. Kako naj človek s 1000 kronami mesečno živi, tega naša državna uprava ne pove in tudi povedati ne more, kakor nihče drugi tudi ne. Zato je popolnoma razumljivo, da ti gospodje včasih zinejo v svojem krogu kakšno debelo o naši državi, kakor je tudi razumljivo, če zine kakšen civilni državni nameščenec danes o svojem obupnem položaju eno več kakor je ravno treba. Toda gospoda v Belgradu in njihovi podrepači imajo za take besede silno dobra ušesa in

kakor hitro ujamejo kakšno opazko iz uslavšega avstrijskega oficirja, ki ne more živ pod zemljo, je že ogenj v strelji. »T« je špijonaža, to je veleizdaja, to je zločin nad državo — tako se glasi vpitje raznih vladne gospode, ki traja tako dolgo, dokle se ne izkaže, da je špijonaže, veleizdaje in podobnih »državotvornih« lastnosti mogoče dobiti kar na vagone v Belgradu — v Zagrebu, v Ljubljani itd. pa na vagone lačnih želodcev, oficirskih in neoficirskih. Z razpusti društev se pa prazni želodci ne dajo nasiti. Tudi s 1000 kronami mesečno ne do dne bolj zanimiva. Kolikor dalje zaslišava »sloveč« Androliček, toliko bolj pomika središče vse afeve v — Belgrado.

Najprej so rekli, da je cela Hrvatska s Slovenijo vred eno samo velikansko »špijunsko« gnezdo. Kar ti to leze ino gre po Hrvatskem in po Sloveniji, to je sam »špijunske« Izvzeti so seveda radikali in njihovi demokratski podrepači, ki jih je pa že bolj malo. Potem so rekli, da ni cela Hrvatska in Slovenija »špijunska«, ampak da je nekaj takega smrada tudi v Srbiji. Ko so pa kup »špijunskega« smrada začeli preiskovati, bolj natanko, so ugotovili, da pri »špijunskem« smradu Hrvatska in Slovenija nista čisto nič udeleženi, pač pa je udeležba na belgrajski strani jako odlična. »Majnezek« Androliček je že vedela, kje se da več zaslužiti. Zato pa se mi po teh zadnjih »špijunskih« odkritjih ne bomo prav nič čudili, če bo cela »špijunska afera« v poletni vročini prav mirno zaspala v predalih raznih ministrstev, kakor so doslej zaspale v miru še vse slavnoznane belgrajske afeve.

Katol. shod v Ljubljani.

25.—28. avgusta 1923.

Vse potrebne tiskovine za katoliški shod so razposlane. Vse izkaznice so se odposlale že dne 26. julija. Dne 2. avgusta so odšle tudi že zadnje spominske podobice. Če bi tedaj kateri pripravljalni odbor zdaj ne imel vseh tiskovin, ki so naznačene na evidenčnih polah, naj nemudoma reklamira, da se jim določi, kar jim še manjka.

V Ljubljani se dobe izkaznice za katoliški shod v vseh župnih uradih, v Ničmanovi trgovini in v Konsumnem društvu. Dobe se seveda tudi pri naši centralni ekspediciji, Dunajska cesta 29.

Za preskrbo prenočišč je organiziral g. ravnatelj Jeglič pisarno z naslovom: »Stanovanjska komisija katoliškega shoda, Ljubljana, Dunajska cesta 29.«

Ti dve pisarni imata svoje prostore v hiši Gospodarske zveze, glavni pripravljalni odbor pa v hiši Zadrugne zveze, Dunajska cesta 38. — Vsi uradi se torej nahajajo v bližini južnega kolodvora.

Pripravljalni odbor.

Dnevne novice.

— Zlato sveto mašo obhaja danes v svojem rojstnem kraju, v Begunjah na Gorenjskem, g. knezoškof dr. A. B. Jeglič. Ker se je jubilej mašništva in škofovanja že v Ljubljani in v vsej škofiji slovesno praznoval, se slavnostni spomin na prvo sveto mašo v Begunjah po želji visokega jubilarja praznuje le v ožjem krogu. Gospodu knezoškofu naše pristržne čestitke k pomembnemu dnevu!

— Ljubljana za stavkujoče rudarje. Ljubljanski občinski svet je na snočni seji izrazil svoje simpatije stavkujočim rudarjem ter naklonil njihovi dec. 10.000 Din.

— O škandaloznih razmerah v Belgradu priobčuje neki Nino Ninci zanimiv dopis v tržaškem listu »S e r a« od 1. avgu-

sta t. l. Sicer je v dopisu precej laške žlehtnobe, toda v bistvu žalibog odgovarja resnici. Prvič konstatira draginjo v Belgradu, ki je posledica nečuvnega odiranja, ki mu nihče ne stavi nobene meje. Glede Radića pravi, da se ga vlada čisto nič ne boji, ker se ga poslužuje v svoje namene in straši z njim demokrate. Zato vlada proti Radiću ne bo nikoli resno postopala. V obče se v Belgradu tudi list na drevesu ne premakne brez Pašičeve volje. Glede Androlička piše, da se ji v zaporu jako dobro godi in da celo parlemov ne pogreša. Očividno je ne bodo obesili... Najlepša figura v Belgradu je zdaj Gagliardi, ki se vozi okoli v avtomobilu in se posvetuje z ministri. Može ima pač krokodilovo kožo, da si upa med Srbe, ki jim je med vojsko dri kožo s telesa. Vlada že ve, zakaj Gagliardi podpira... Potem pripoveduje laški list, kako je gospa Stojanović z Jankovićevim podpisom inkasirala pol milijona dinarjev. Stvar se sicer zdaj »preiskuje«, toda denar je že izginil... Glede Reke pravi Nino Ninci, da je Srbom zanj toliko mar, kolikor za lanjski sneg... Lepo sliko o naših razmerah si ustvarja tuji svet.

— Okrajni zdravniki so postali naenkrat bogati, dobili so mnogo denarja in sicer za šest mesecev nazaj — bogobvaruj za naprej — seve brez zamudnih obresti, katere morajo požalovati. Pocepili so tudi kozo, kilometer vožnje po 2 in pol Din, voz pa stane 5 Din km. Sedaj hodijo pa še predavati po deželi, kar je zelo hvalevredno, kilometer po 2 in pol Din, vožnja pa stane zopet 5 Din km, predavanje pa 25 Din. Pa so nekateri uradni dopisi v zelo visokem tonu, včasih si dovolijo kak star okrajni sanitarni predstojnik povrh še nekaj zaokriljiv ton, katerega mu diktira seve le njegovo mariančno razpoloženje, kar pa je zelo neokusno, ker akademska izobrazba ne obstoji v korporalskih zafrkacijah, ter se bodo morali gotovi gospodje tega žargona na vsak način odvaditi.

— Iz Rovi nad Logatecem. Oblast in občinstvo se opozarjata na delomirno dvainpetdesetletno Nebo-

Franjo Neubauer.

Ob zlati slavi.

ZLATOMAŠNIKU PREVZV. GOSPODU
Dr. A. B. JEGLIČU.

Motto:

Duh je moj nazaj
gledal pol stoletja,
videl Tvoj je maj,
videl čar poletja
in jesen in v njej sadove
in plodove vedno nove.

Zlate slave zar
sije na oltar,
kjer držijo róke Tvoje
nekrvavi dar.
Duša Tvoja himno poje,
misel Ti nazaj hiti,
pol stoletja preleti,
v času davnem se ustavi,
tamkaj šepetá spomin:
»Danes dar je nekrvavi
prvič spustil se z višin.
Prvič usta govorila
božjih so besed skrivnost,
duša pa je začutila
Gosta rajskega sladkost.« —
Nekaj le brezskrbnih hipov,
nekaj rádostnih utripov, —

že je klical dela glas,
že pozival duš je spas.
Delal si ob uri vsaki
z umom, s srcem in z roko
bil apostel med rojaki,
v bratsko hitel si zemljo,
dušo in telo posvetil
ciljem vzvišenim povsod,
skrbno vere iskro nētil,
vzgajal, dvigal dragi rod...

Leta mlada so hitela,
v večnosti izginjala,
Tebi pa gorečnost dela
nov je svet odgrinjala,
Tebe leta osvela
niso izpreminjala:
duša je ostala vneta
in pozabljal si napor,
če je klical Tvoj uzor:
Jezus in Devica sveta.

In še zdaj ob zlati slavi
trud noben Te ne ustavi.
V delu Te zalóti noč,
v delu spet Te najde zarja,
čudovita Tvoja moč
vztraja, dela in ustvarja.
Kakor morje brezobrezno
delo Tvoje je obsežno,
domu vsemu je v korist...

Tvoj namen je lep in čist,
v Tebi je ljubav velika
vélikega svečenika.
Ljubiš nežni cvet, otroke,
ki poklekajo pred Tē,
posvečene Tvoje róke
blagoslove jim delé.
Može, starce, ženo borne
nasmehljaj osreči Tvoj,
fante kreplje, deve zorne
vabiš k Sebi, za Seboj:
vse goreče in ljubeče
vabiš, vodiš k viru sreče.

Slave predvečerna zarja
v zlatem blesku Ti žari,
Božja sije luč z oltarja,
milost Ti z nebes rosí.
Raj nad Tábo je odprt,
rož Ti siplje rajski vrt,
venec raj Ti ves povija,
z njim Te venča sam Gospod,
rajske himne melodija
Tvoj pravlja zlati god.
Naj daritev nekrvava
še enkrat se ponovi,
naj še dijamantna slava
venča pozne Tvoje dni!

Edgar Allan Poe:

Znameniti doživljaji Arturja Gordona Pyma.

(Dalje.)

Toda vsa nesreča naju še ne bi vžlico izgube vina in želve tako razžalostila, da niso izginile rjuhe, ki so lovile dež, in pa vrč za vodo. Cela spodnja ladjina stran, od hrbtine do srede krivulji, je bila pokrita z množico velikih morskih školjk, ki nudijo izborni in redilno hrano. Tako je bila nezgoda v dvojni meri dobrotna, dasi sva se je tako bala. Prvič nama je donesla živeža, ki bi zadostoval za več kot mesec dni; drugič sva, kar se leže tiče, bila dosti na boljšem, ker sva bila v mnogo večjem ravnotežju kot prej.

Toda vprašanje vode naju je oslepilo za vse prednosti. Slekla sva srajci, da bi takoj uporabila prvo ploho, ki bi se vtila. Hotela sva nadomestiti izgubljene rjuhe; seveda bi ulovila tako dosti manj, v najugodnejšem slučaju četrť bokala naenkrat. Toda niti sledu oblaka! Komaj sva še prenašala muke žeje! Noč je privoščila Petersu urico nemirnega spanca. Meni pa grozne muke niso dale trenutka odrešnega sna.

Novak iz Petkova št. 11. Imenovana se potepa po deželi — posebno po Vrhnjski okolici in sicer brez vsakega dovoljenja, berači in izvajali ob lahkovernih ljudi mladoletne, češ da je pogorelka, vdova brez sredstev itd. Resnica je le, da se ji ne ljubi delati, pač pa na žalost moza in cele družine le pokajkavati in zvijačo ter za lažjo pridobitve mladoletne zapraviti, dasi ima dosti dela in jela. Kjer se pojavi, naj se radi neopravičenega beračenja in potepanja naznanijo orožništvu.

— Katoliške slovenske izobraževalno društvo v St. Jerneju praznuje v nedeljo, dne 5. avgusta t. l. 20 letnico ustanovitve. Ob 9. zbirališče pred dvorano. Sprevod. Ob 10. sv. maša na prostem, po sv. maši prosvetno zborovanje. Skušnja za popoldansko javno telovadbo. Ob 2. popoldne litanije. Po litanijah javna orlovska telovadba in prosta zabava. Sodeluje lastna orlovska godba. Vabite se sosedna društva, Orli in Orlice — kar največ mogoče v krojih — ter vsi prijatelji naših kršćanskih organizacij. Dobrodošli! Bog živi!

— Otvoritev prometa ekspresnih pošilk po am Simplon-Orient-Ekspresa. S t. m. je Mednarodna družba spalnih vozov otvorila promet ekspresnih pošilk od 5—80 kg potom Simp.-Orient-Ekspresa in sicer po sledečem voznom redu: Odhod iz Ljubljane v smeri Pariz: v ponedeljek, sredo in petek. Odhod iz Ljubljane v smeri Sofija: v četrtek in soboto. Odhod iz Ljubljane v smeri Carigrad: v soboto. Odhod iz Ljubljane v smeri Temešvar—Bukarešta: v torek, sredo, petek in nedeljo. — Pošiljke sprejema in vsa potrebna tozadevna pojasnila daje tvrdka Grom, carinsko posredniški in spedijski biro v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41 kot zastopnik Mednarodne družbe spalnih vozov za promet ekspresnih pošilk. 4648

— Ekscerarija Čita hoče prodati diamant »Florentin«. Italijanski listi poročajo, da namerava ekscerarija Zita prodati sloveči diamant »Florentin«, ki tehta 139 karatov in je danes vreden okoli 30 milijonov lir! »Florentin« je pripadal Karlu Drzemu, kateri je bil pri Nancyju ubit, pa mu je diamant odvezel nek kmetič pred 4 in pol stoletja. Mož ga je prodal za mali denar rodbini Medici, od katerih je prešel k habsburški rodbini; Lah pravijo, da nelegalnim potom. Zato ga Italija zahteva zdaj zase. Diamant pa ne pripada k onim predmetom, ki jih je Avstrija po verzajski pogodbi morala Italiji vrniti in ki so zdaj razstavljeni v beneški palači v Rimu. Rajni cesar Karel je bil diamant založil v neki švicarski banki. Ker se Italija prodaji upira, s to stvarjo najbrž ne bo nič.

— Samomor. V Kranju si je v nekem hotelu prerezal vrat Peter Frelj iz Sorice. Imel je veliko denarja pri sebi in nahrbtnik poln kleklanih špic.

— Zahtevajte po vseh hotelih, kavarnah in restavracijah specialna vina v steklenicah slovite tvrdke Gjuro Valjak, Grajska klet v Mariboru. 4636

Ljubljanske novice.

Ij Meščanstvu ljubljanskemu! Te dni se vrši v našem mestu troje za slovensko in jugoslovensko prosveto in socialni razvoj važnih prireditvev. Udruženje jugoslovenskega učiteljstva in Udruženje jugoslovenskih novinarjev imata svoja kongresa, a Slovensko zidarsko in tesarsko društvo proslavi svojo 25 letnico. Iz vseh pokrajin Jugoslavije prispo pri tej priliki odlični zastopniki jugoslovenskega novinarstva in učiteljstva v Ljubljano. Uljudno vabim ljubljansko meščanstvo, da priredi veseloštevnikom, za jugoslovanski kulturni napredek in jugoslovansko narodno zavest zaslužnim zborovalcem prisrčen pozdrav. Na mestnih

5. avgusta. Zavala je lahna sapica, ki naju je gnala skozi veliko množino morskega mahu, kjer sva srečno našla enajst malih rakov. Teknili so nama izborna. Lupine so bile tako tenke, da sva jih lahko pojedla. Tudi niso vzbujali take ječe kot ostrige. V mahu ni bilo somov; drznila sva se torej kopati in ostala sva več ur v vodi. Medtem je žejja precj popustila. Bila sva zelo osvežena; noč je prešla nekoliko lažje; oba sva pomaleh spala.

6. avgusta. Ta dan nama je bila dan blagor dolgotrajnega dežja, ki je lil od opoldne do noči. Mučno sva pogrešala sodeček in vrč; lahko bi napolnila enega, morda celo oba. Tolažila sva gorečo ženo s tem, da sva ovijala napojeni srajci tako, da nama je dobrodošla tekočina tekla v grlo. Tako sva prebila dan.

7. avgusta. Tik ob zori sva oba istočasno ugledala jadro na vzhodu, ki je očividno plulo k nama! Zategel radostni krik je pozdravil blaženi pogled. Takoj sva pričela dajati vsakovrstna znamenja. Skakala sva tako visoko, kakor nama je dopustila slabost; še celo kričala sva na vse grlo »Haló!« dasi je bila ladja oddaljena okoli 15 milj (1 milja je 1.85 km). Vendar se je stanovito bližala najini razbitini. Čutila sva: da le zadrži sedanjo smer, se mora končno tako približati, da naju opazijo. Pol ure nato, ko sva jo bila zazrla, sva že razločila ljudi na krovu. Ladja je bila podolgovata, nizka, nekoliko zanemarjena, s črnim zabojem ob prednjem jadrju in, kakor je zgledalo, s popolnim moštvom. Popadel naju je strah; kajti dasi je bilo komaj možno, da naju ne bi zagledali, bi vendar ne bilo izključeno, da naju prepuste usodi. Kakor je tudi neverjetno, vendar se kaj ta-

poslopljih dam razobesiti državne in slovenske trobojnice ter vabim ljubljanske meščane, da blagovolijo storiti isto. — Dr. Perič, župan.

Ij »Orjuna« dne 20. julija sprašuje policijo, ali ji je znan neki dunajski jud Ernest Gottlieb, ki izdeluje na Pasjem brodu kravate. Nam ta gospod ni znan, izvedeli smo pa, da stanuje in izvršuje svojo obrt pri okoliškem nadzorniku policijskih agentov g. Ivanu Močniku, ki, kakor obenem izvemo, pristrčno simpatizira z »Orjuno«. — Če torej Orjunci želijo izvedeti, ali ima dotični dunajski jud dovoljenje bivanja v Ljubljani in to obrt izvrševati ali ne, naj kar vprašajo gospoda policijskega okoliškega nadzornika Močnika.

Ij Vprašanje. V mestu je v današnjih časih vedno več revežev. Ti se samoposebi umevno obračajo v svrhu olajšanja svoje bede na mestne oblasti, največ seveda na magistrat. Mogoče, da se najdejo taki, ki nimajo pravice do podpore ali je ne zaslužijo ali kakorkoli, na vsak način pa je treba vsak slučaj vestno preiskati in s strankami uljudno postopati, kajti revež je ravnotak človek kakor bogatin. To pravilo pa pri nekaterih gospodih od magistratnega uradništva očividno ne velja. Ko je večeraj neka taka reva, ki je v Ljubljano pristojna, šla na magistrat prositi podpore, jo je neki gospod, kakor se nam pripoveduje, brez nadaljnjega iz sobe vrgel. Ako take stvari odgovarjajo resnici, zahtevamo remedure, kajti v izomikanih državah se po navadi niti psi iz sob ne mečejo. Človeku se ima dati potrebno pojasnilo, naj bo potem milijonar ali berač. Magistrat kot javni ljudski urad je pa to celo uradno dolžan.

Ij Československa obec v Ljubljani. V soboto, dne 4. t. m., jakož i každou dalši sobotu koná se kulturné veděláváci scházka v Národním domě. Přednáška, recitace, kudba na nově zakoupením spolkovým klavíru. Kušelky oždy v úterý v Národním domě.

Ij Organizacija javnih nameštencev somišljenikov SLS. Danes odborova seja ob 20. uri zvečer v navadnih prostorih. Prosim polnoštevilne udeležbe. Predsednik.

Ij Slov. pevsko društvo »Krkovo-Trnovo« v Ljubljani priredi dne 5. avgusta t. l. I. pokrajinski koncert v Predvoru nad Kranjem.

Gospodarstvo.

g Industrijsko-obrtno vzorčna izložba v Mariboru, združena z vrtnarsko, vinsko, umetniško in gradbeno razstavo. (Od 15. do 26. avgusta 1923.) Samo še 15 dni je do otvoritve »Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe« v Mariboru. Priprave se razvijajo po določenem redu in vidno napredujejo. Že v dosedanjih obrisih, ki so razvidni iz predpriprav, se kaže, da bo razstava odgovarjala vsem zahtevam današnje dobe in bo nudila res pravo sliko obrti in industrije, zlasti v severnih delih naše države. Zastopana je obrt in industrija ne le iz cele Slovenije, temveč tudi iz ostalih krajev naše države, ker je Maribor najpripravnejši okraj za prireditev takih razstav. Na važnem prometnem križišču nudi najlepšo zvezo z vsemi kraji naše države in z inozemstvom. Zato tudi uspeh razstave ne bo izostal. Že lanska razstava je v vsakem oziru krasno uspela. Letošnja pa je po svojem obsegu mnogo večja in popolnejša. Poleg tega se obeta letos za časa razstave krasno vreme, tako da uspeh ne more izostati. Povsod vlada za razstavo veliko zanimanje. O tem pričajo številne prijave obiskovalcev iz vseh krajev, tako iz inozemstva

ko peklenkega in barbarskega ne dogodi redko in bitja, ki se štejejo k ljudem, so večkrat zakrivila podobna dejanja. Te bojazni pa naju je s sijajem rešila božja milost. Naenkrat je nekaj zamrgolelo na tujem krovu; ladja je razvila angleško zastavo in plula v stranskem vetru naravnost proti nama. V pol ure sva se nahajala v ladjini kajiti. Bila je »Jane Guy« iz Liverpoola, s kapitanom Guyem, ki je jadral v kupčiji na lov na morske pse proti Južnem in Tihem oceanu.

Štirinajsto poglavje.

»Jane Guy« je bila velika in lepa škuna z vrhnimi jadrji in 180 tonami. Sprejaj je bila jako vitka in v vetru ob znosnem vremenu najhitrejša jadnica, kar sem jih kdaj videl. Za vožnjo po viharnem oceanu ni bila pripravna; predvsem je bila preveč globokogazna. Za takšna potovanja bi bila uporabna večja ladja z lahnim, primernim pogrezom, da rečem: 811—350 tonska ladja. Opremljena naj bi bila kakor barka in sploh vse drugače zidana kot so običajne južno-oceanske ladjice. Predvsem bi bila potrebna dobra oborožitev. Recimo: najmanj deset dvanajstfuntnikov, dva ali trije topi, k tem še medeni dvojni kavlji in nepropustni zaboji za orožje na vsakem krovu. Sidro in vrvi naj bi bile dosti močnejše kot po navadi; predvsem bi pa moštvo moralo biti mnogoštevilno in dobro — najmanj 50 do 60 krepljih mož. »Jane Guy« je štela 37 mož (s kapitanom in pomagačem), ki so bili vsi izurjeni mornarji. Seveda ni bila tako izborna oborožena in opremljena, kakor bi želel poznavalec njenega težkega in nevarnega opravila.

(Dalej sledi)

kakor iz naše države. Ponovno opozarjamo vse na to razstavo, ki ne bo zanimala samo obrtnika, ampak vsakogar. Saj bo na razstavi zastopano tudi vrtnarstvo, razstava vin, gradbeni razstava in umetniška razstava, tako da bo vsak obiskovalec prišel na svoj račun. Razstavni odbor se trudi, da ustreže vsem željam. Poskrbljeno je za polovično vožnjo na vseh pragrah v naši državi. Potrebna je za to legitimacija, ki velja obenem kot permanentna vstopnica za ves čas razstave ter se dobi pri vseh denarnih zavodih, spedijskih, obrtnih za drugih in društvi za ceno 20 Din. Kjer ni prodajalcev teh legitimacij, naj se naroči direktno pri upravi razstave, Maribor, Cankarjeva ulica 5. — Tudi za prenočišča je poskrbljeno. Stanovanjski odsek bo vsakemu obiskovalcu na željo nakazal prenočišče proti zmerni odškodnini, tako da se obiskovalcem ne bo treba mučiti z iskanjem stanovanj.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi so bile cene žitu sledeče: pšenica 360—365, ječmen 300, oves 290—300, koruza 285 do 292.50, pšenična moka št. 0 287.50, št. 2 537.50—550, št. 5 450, št. 6 440, mekinje 150 Din. — Tendence nespremenjena.

g Naš uvoz in izvoz preko Trsta. V prvih štirih mesecih se je izvozilo iz naše države preko Trsta 55.000 ton blaga, uvozilo pa 54.000 ton.

g Razstava domačih proizvodov v Novem Sadu. Na tej razstavi, ki se vrši od 11. do 26. avgusta 1923, bo zastopanih preko 70 večjih in manjših krajev naše kraljevine z okoli 45 različnimi strokami. Posetniki razstave dobe na posebne legitimacije 50% popust vozne cene v vseh razredih osebnih vlakov iz bivališča v Novi Sad in nazaj od 7. avgusta do 13. septembra 1923. Interesentje, ki hočejo obiskati to razstavo, dobe tudi pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani legitimacije za 50% popust. Taka legitimacija stane 30 Din.

g Poštna hranilnica v Beogradu, ki je pred kratkim kupila hotel »Moskva« v svrhu nastanitve, bo pričela poslovati 1. decembra.

g Žetev tobaka v Bosni kaže biti izredno dobra, ker se je letos veliko več tobaka nasadilo kot lansko leto in to, ker je država po višala prevzemne cene tobaku.

g Prevoz drv in premoga za kurjavo. Trgovska in obrtniška zbornica ponovno opozarja vse trgovce, obrtnike in industrije, da naj skušajo po možnosti, da se preskrbijo z zadostnim kurivom na drvih in premogu za zimsko dobo že pred prvim septembrom, ker se bo po 1. septembru po naredbi ministrstva saobračaja računala tovarnina za prevoz premoga in drv po naslednjem višjem tarifnem razredu kot pa v dobi od 1. aprila do 1. septembra.

BORZA.

Zagreb, 2. avgusta. (Sklep.) Budimpešta 0.57—58, Berlin 0.70—80, Italija 4.04—4.07, London 428.5—431.5, Newyork 94.25, Pariz 532.50—540, Praga 2.76—2.79, Dunaj 13.22.5 do 13.23.5, Curih 16.94.

Curih, 2. avgusta. (Sklep.) Budimpešta 0.03, Berlin 0.05, Italija 24.15, London 25.59, Newyork 560.25, Pariz 31.95, Praga 16.40, Dunaj 0.78%—79, Sofija 5.05, Beograd 5.85, Varšava 0.25.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 2. avg. 1923.

Danes se je pod predsedstvom župana dr. Periča nadaljevala proračunska razprava. — Obč. svetovalec Orehek je poročal o proračunu direktorije vodovoda, elektrarne in plinarne. Obč. svetovalec Rupnik je želel večjo samoupravo direktoriju. Podžupan dr. Stanovnik je pripodočal upravnemu svetu, naj skrbi za to, da se bo že letos povečala elektrarna v Ljubljani. Debate sta se udeležila še obč. svetovalec Mošker in Kralj.

Sprejel se je na predlog obč. svetovalec Orehka sledeči proračun: Elektrarna: Pokritje 2.556.766, potrebščina 2.106.766, prebitek 450.000 Din. — Vodovod: Pokritje 1.155.718, potrebščina 859.396, prebitek 296.322 Din. — Plinarja: Pokritje 1.852.500, potrebščina 1.842.236, prebitek 10.264 Din.

Razprava o proračunu mestnega zaklada

je otvoril obč. svetovalec dr. Lemež. Proračun izkazuje v celoti potrebščin v znesku 9.082.989 Din, kritja pa v znesku 7.806.287 Din, primanjkljaja tedaj 1.276.702 Din.

Prvi govornik opozicije, nekdanji koalicijski, sedanji opozicionalec narodni socialist Tavčar je imel dolgočasen govor, v katerem je povedal, da sedanji večini ne zaupa, dasi traja »občinska seja že tri mesece« (Velika Stanovnik je priporočal upravnemu svetovalec Kralj, kateremu je gospod Tavčar začetkoma ugovarjal, toda končno je utihnil. Obč. svetnik dr. Breclj je poudarjal na očitke obč. svetovalec Tavčarja: Odsek za aprovizacijo je ves čas delal na to, da se sanira aprovizacija, katero smo prevzeli od komisarijata. Ker akcija še ni končana in ker nismo hoteli govoriti skozi okno, smo molčali. Kadar bo sanacijska akcija končana, bomo poročali o sanaciji mestne aprovizacije.

Obč. svetnik Čelešnik Rado konstatira, da je demokratska Zajednica imela v aprovizacijskem odseku zastopnika, katerega dolžnost je bila, da klub zajedničarjev o vseh sklepih informira. Če klub zajedničarjev ne funkcioniira, je to stvar kluba; naj napravijo potrebno remeduro člani kuba sami. Z ozirom na izjavo g. Rupnika, da Narodni socialisti

za časa komisarijata na mestnem magistratu niso prevzeli kljub prošnjam nikake javne funkcije, konstatira govornik, da sta bila za časa komisarijata na predlog komisarijata potome pokrajinske vlade imenovana kot zastopnika staršev v višji šolski svet narodna socialisti Kranjc in Vidmar, ki sta mandata tudi sprejela, ne da bi ju stranka pozvala, naj imenovane odklonita.

Občinski svet je nato sprejel predlog obč. svetovalec Pirca, da se do prihodnje seje izdela natančni račun o stanju mestne aprovizacije.

Udruženju jugoslovanskih novinarjev, sekcija Ljubljana, je dovolil občinski svet soglasno kot pri spevek za kongres v Ljubljani 10.000 dinarjev. Poročevalec finančnega odseka dr. Lemež je povdarjal, da je sedanji proračun le provizorični, prehodni proračun. V imenu narodne napredne stranke je govoril dr. Ravnihar, ki je povdarjal, da bo glasoval proti proračunu in je branil prejšnji režim. Govorila sta s strani opozicije še obč. svetovalec Tavčar, ki je branil komisarijat v mestni hranilnici in obč. svetnik Turk, ki je govoril zelo stvarno, povdarjajoč, da bo glasoval proti proračunu. Opozicijski inženir govornikom so odgovarjali obč. svetovalec Tokan, Pirc in poročevalec dr. Lemež. Ob 22. uri 28 minut je bil redni proračun odobren.

Cerkveni vestnik.

c Mednarodni katoliški kongres v Konstanci se otvori 8. avgusta ob 8. zvečer. Sobota dopoldne: Delovna seja, strokovna posvetovanja, javna seja in mladinska konferenca. — Nedelja dopoldne: Služba božja, popoldne javna seja: Mednarodno sodelovanje in mirovne naloge; zvečer javna manifestacija: Mirovna prizadevanja papeža in katoličani. — Ponedeljek dopoldne: strokovna posvetovanja; popoldne javna seja: Sodelovanje klera, mirovno delovanje katoličanov. — Torek dopoldne: strokovna posvetovanja, popoldne javna seja: Tisk, filmi, domače misijonstvo. Med strokovnimi referati omenjamo: Organizovano sodelovanje katoličanov (Ch. Perron, Paris, P. Gruber, Balton); Načela krščanskega mirovnega dela (msgr. Pfeiffer, Kašov); Katoličani in mednarodna organizacija držav (Georges Hoog, Paris); Združenje zapadne in vzhodne cerkve (msgr. Ledochowski, Olomue); Pridobitev proletariata (profesor Galbiati, Monakovo); Mednarodno sektantstvo (dr. Metzger, Graz). — Kdor se hoče kongresa udeležiti, naj to naznani g. Otto Kaltenbacher, Kaufmann, Konstanz; med zborovanji pa: Vereinshaus St. Johann, Konstanz.

Prosveta.

pr Krekovi izbrani spisi, I. zvezek. Cena broširanemu izvodu 45 Din (po pošti 47 Din), vezanemu izvodu v fini vezavi 56 Din (po pošti 58 Din).

Učiteljski vestnik.

Odborova seja »Slomškove zveze« bo dne 4. avgusta ob 3. uri popoldne v tajništvo. — Isti dan ob 5. uri bo v telovadnici sentjakobske šole sestanek vseh onih, ki že v soboto pridejo v Ljubljano (pa tudi za ljubljanske članke), da odidejo v nedeljo jutraj ob 5.50 v Rakitno k odkritju spominske plošče Antona Kržičarja.

Pevski vestnik.

Tekma pevskih zborov v Sošanju. Pri Orlovski okrožni prireditvi v Sošanju dne 22. m. m. je bila tudi tekma pevskih zborov. Tekme se je udeležilo 5 zborov. Pevski zbori so skupno zapeli: Naša zvezda in Aljaž: Ne zveni mi. Pri skupnem nastopu je sodeloval tudi pevski zbor odseka K. i. d. iz Celja. Posamezni zbori so nastopili s sledečimi pesmi: Sv. Juri ob Taboru (pevovodja Drolč), Nedved: Nazaj v planinski raj, Dr. Lukman: Rožmarin in Adamič: Vasovalec (moški zbor). Zbor je močan in je vse 3 pesmi prav lepo prednašal; posebno ugajal je Rožmarin. Pevski zbor Dobrna pod vodstvom g. kaplana Hrastelja je zapel Aljaž: Peričnik in Sattner: Na planine. Zbor sicer ni velik a njegov nastop imponira. Glasovi so enakomerno zastopani in gibljivi. Sv. Andraž (pevovodja Blagovinšek) Posiljevac: Gorska pjesma in Aljaž: Slovenska zemlja. Zbor je v splošnem ugajal. Lepo so prednašali Slovenska zemlja. Soštanski naraščajski zbor je zapel Hladnik: Večerni zvon, Vodopivec: Ptici in May čez jezero (pevovodja g. kaplan Grill). Prav dobra misel, da pri pevskih prireditvah nastopa tudi naraščaj, da dobi s tem pogum in vztrajnost za nadalje. Pesemce so prav prijetno donele iz otroških grl. Soštanski zbor (pevovodja Sattler) Domovini in Vodopivec: Bratje v kolo se vstopimo in Zaje: U boj (moški zbor). Prav zanimivo je bilo poslušati pesem Bratje v kolo se vstopimo, katero je pel zbor 7 bratov s pevovodjem vred. Splošno se more reči, da je prireditev prav dobro uspela in je častitaji gg. kaplanoma Karotu in Grill-u, da sta prišla na idejo, da se je napravila o priliki orlovske prireditve tudi pevska prireditev,

Orlovski vestnik.

Celjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 12. avgusta 1923 v St. Jurju ob juž. žel. orlovski tabor s sledečim sporedom: ob pol 9. uri dop. sprejem gostov na kolodvoru, na to sprevod skozi trg, ob 10. uri sv. maša v župni cerkvi, po sv. maši tabor pred cerkvijo, popoldne ob pol 3. uri javna telovadba pri kateri svira polnoštevilna Zagorska

godba. Za odseke celjskega okrožja je prireditel obvezna, vaa druga okrožja in bratska društva so iskreno vabljeni. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe pri celjskem orlovskem okrožju (Gospodarska Zveza, Celje). Vsi somišljeniki, agitirajte za številno udeležbo od blizu in daleč, da bo prireditel častna manifestacija naše zvišene ideje.

Celjski Orel slavi na praznik vel. Smarna, dne 15. avgusta 1923 svojo 15 letnico na Dobravi pri Celju. Na sporedu je slavnostni govor, deklamacija, petje orlovskega odseka in pevskega društva, igra in javna telovadba. Začetek ob pol 3. uri popoldne. Pri telovadbi in prosti zabavi svira priljubljena godba.

Dijaški vestnik.

d Redna odborova seja podružnice S. D. Z. za Ljubljano bo v soboto 4. avgusta točno ob pol 10. uri popoldne v Ljudskem domu.

Turistika in sport.

Celovski »Kaufmännischer Sportklub« in »Ilirija« igrata danes ob 18. uri na igrišču »Ilirije« re- vanšno nogometno tekmo.

Ilirija : Kaufm. S. K., Celovec 2 : 1. — Včerajšnja tekma med Ilirijo in K. S. K. iz Celovca je končala s pričakovano zmago domačega moštva. Vsekakor se je pričakovalo mnogo višjo zmago Ilirije, toda velika ambi-

cioznost gostov na eni strani in popolno pomanjkanje iste lastnosti v Iliriji in podcenjevanje protivnika na drugi strani so šanse Celovčanov močno izboljšale. Izmed gostov treba pohvalno navesti obrambo in golmana, moštvo kot tako pa ne predstavlja niti zdaleka prvo- razrednega protivnika. V Iliriji so igrali z izjemo levega branilca in srednjega krilca vsi igralci daleč pod svojo povprečno formo. Igralo se je v zmernem tempu.

Plavalno tekmo priredi S. K. Primorje ob priliki slavnostne otvoritve novega mestnega kopališča ob Ljubljani. Tekma, ki je pristopna vsem klubom Jugoslavije, se vrši v nedeljo dne 5. t. m. točno ob 11. uri popoldne. Spored tekmovanja je sledeči: 1. 100 m dame; 2. 100 m sprint seniorji; 3. 50 m dečki; 4. 4 × 100 m damska stafeta; 5. 50 m juniorji; 6. 4 × 50 m predpisana moška stafeta (pršno, stransko, hrbtno, sprint); 7. 300 m dame; 8. 400 m moški, prosto; 9. 200 m moški, pršno; 10. 100 m moški, stransko; 11. 100 m moški, hrbtno; 12. skoki; 13. waterpolo. Tekmuje se po pravilih J. P. S. Prijavnina znaša za osebo in točko 1 Din, za stafeto 5 Din in za waterpolo 10 Din. — Prijave s prijavnino vred je odposlati najkasneje do sobote 4. t. m. na naslov: Vladimir Saksida, Ljubljana, Konjuška ulica 12. Naknadne prijave se sprejemajo na dan tekme na prostoru tekmovanja do 10. ure

proti vplačilu dvojne prijavnine. — Zmagovalcem v posameznih točkah se podelijo priznanice. Vodstvo tekme si pridržuje pravico spremeniti spored tekmovanja.

Ilirija—Primorje. V »Slov. Narodu« od 22. julija je podal odbor S. K. Primorje nekako izjavo proti načinu reklame za nogom. tekme Ilirija : Čakovački S. K., ki se je vršila dne 22. julija in ki je končala z zmago Ilirije v razmerju 10 : 1. Istočasno je izšla v nekem drugem listu anonimna notica, ki napada Ilirijo in Lj. nog. podsavez. Odbor S. K. Ilirije prepušča odgovornost za te napade, ki se pojavljajo od vedno iste strani že več let in ki so povzročili našemu sportu ogromno škodo, popolnoma prizadetim članom S. K. Primorje in S. K. Primorje. Izzvan pa podaja v informacijo interesirani javnosti nastopno izjavo: Odbor Ilirije ni nikdar odklanjal sodelovanja s Primorjem. Od lanskega leta dalje je storil vse, da se izravna med Ilirijo in Primorjem obstoječa nasprotstva. Žal se je pri tem moral prepričati, da je sedanj edino merodajni predstavitelj Primorja absolutno nedostopen vsaki objektivnosti in logiki in da ne razpolaga z zadostno resnostjo ter da je valed tega vsako praktično sodelovanje s Primorjem zaenkrat nemogoče. — Glede izjave Primorja v S. N. ugotavlja odbor Ilirije, da so v reklamnih objavah za tekmo Ilirija : C. S. K. navedeni sport-

ni uspehi Č. S. K. gola dejstva. Očitke o ne-pošteni reklami zato kategorično zavrača. Zlasti jih zavrača, ako izhajajo s strani, ki je v svojem javnem izražanju tako brezobzirna in tako malo točna. Dejstvo je tudi v reklamni notici navedeni rezultat Olimpija : Primorje (6 : 3). Enostranskemu komentiranju rezultata s strani Primorja bi bilo dodati, da je tudi Olimpija nastopila s 5 rezervami ozir. juniorji. — Rezultata 3 : 2, ki ga je doseglo Primorje proti Č. S. K., Ilirija ni zanikala, publika pa je sama lahko izprevidela, da ta rezultat ne pomeni posebnega uspeha. — Odbor S. K. Ilirije.

Višek fine mehanike stroja »Stoewer«, Zastop Ljubljana, Selenb. ul. 6-I.

Meteorologično poročilo

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Baro- meter v mm	Termo- meter v C	Psihrom- diferenca v C	Nebo, vetrov	Padevina v mm
1. 8. 21 h	734.1	21.9	1.9	obl. z.	—
2. 8. 7 h	738.2	20.7	1.0	d. obl.	—
2. 8. 14 h	738.4	23.9	3.3	jasno	—

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.

Jože Markež, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARJI:

Remžgar & Smerkol, Florijanska ul. 13.

Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kollarjev in krovcov v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 18.

Korn T., Poljanska cesta št. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA:

pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarn. stroje popravljajo in prenavljajo Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasled. Jakob KAVČIČ, Gradišče št. 5.

STAVB. IN OALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2

SPEDIČIJSKA PODJETJA:

»Čehoslavija« d. d., Sodna ul. 3, Tel. 463.

Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška cesta št. 21, Ljubljana

TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNCNIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Iran Erjavec, pri »Zlati lopatic«, Valva-zorjev trg št. 7.

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

Stalno skladišče

v obsegu 4 × 4 ali 4 × 5 m za blago, čisto in absolutno ognjavarno, IŠCEMO. Prostor mora biti suh in blizu glavnega kolodvora. — Ponudbe z navedbo mesečne najemnine pod »SKLADIŠČE« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 4602

Koruzo, otrobe, oves in moko

nudi najceneje Rudolf KOVAČIČ, LJUBLJANA, Dolenjska cesta št. 58.

Prvovrsten tovorni auto

»SAURER«

pettonski — generalno popravljen PRODA OTO PETERMAN, ZAGREB — Vlaška ulica št. 50.

Banatsko moko la.

na vreče in vagone razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu« po najnižjih dnevnih cenah. 3696

NOVO! NOVO! NOVO!

Kakor seješ, tako boš tudi žel!

Najcenejša, najpraktičnejša, najštedilnejša in najboljša sejalka za :- vse vrste semen je naša :-

ročna sejalka

s katero se seje na zemljišču, kjer se druge sejalk ne morejo rabiti

Generalno zastopstvo za kraljevino SHS: Banka in menjalnica Branko STEFANOVIČ & Comp., poleg Merkurja, Pančevo, Banat. Iščete preprodajalce in zastopnike v celi kraljevini, katerim je bodočnost in dobra plača zasigurana.

Oglas je sprejet preko BIROIA »REKLAMA«, Knez Mihajlova ul. br. 11. Beograd. Telefon 26-39.

kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih Nattoimazilo, ki je brez duha in ne maže perila. 1 lonček za 1 osebo po pošti 7 Din. pri TRNKOCI, lekarna Ljubljana, Slovenija.

Bronaste zvonove vlija

najceneje in z dobavnim rokom od 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna Št. Vid nad Ljubljano.

OVES -- KORUZO la.

na VREČE in VAGONE razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta št. 33 pri »Balkanu« po najnižjih dnevnih cenah. 3697

Samostojno kuharico

oziroma GOSPODINJO

ki bi opravljala tudi druga hišna dela, iščem k družini 4 oseb v Celju. Prednost imajo inteligentne starejše moči. — Plača po dogovoru. — Ponudbe pod: »Stalno mesto 4635« na upravo lista.

Banatsko pšenico la.

razprodaja na vagone, paritet vsa ka postaja v Sloveniji. M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu«.

Podružnica Črnomelj Ljubljanske kreditne banke

naznanja, da je pričela s

1. avgustom t. l.

svoje poslovanje ter se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Otvoritev začetkom avgusta

PENSION „METROPOLE“

BEOGRAD, KOSMAJSKA št. 30

V bližini Terazije in Knez Mihajlove ulice (Grande passage)

Moderno urejene sobe, ukusna hrana, cene zmerne

Chládek - Žižek

Le iz najplemenitejših vrst kakaoa se izdeluje MIRIM.

Zahtevajte jo pri vašem trgovcu!

MIRIM Tovarna čokolade in kakao. Maribor.

Dr. Dralle-jeva brezova voda

preprečuje izpadanje las, krepi lasišče, zadržuje prhljaje in srbež. Posvečuje živce.

Glavna zaloga za razprodajalce: „ISIS“ d.d. Zagreb, Palmotičeva 38. Oddelek Jurij Dralle.

Otvoritev mesnice

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da bom v soboto dne 4. avgusta t. l. OTVORIL v šolskem drevoredu nanovo urejeno sloj-nico (mesnico), kjer bom prodajal goveje meso prvovrstne kakovosti po zmernih cenah. — Zagotavljajoč solidno postrežbo se priporočam

JOSIP MUSAR, mesar.

Družabnika

SPREJMO z večjim kapitalom pri zelo uspešnem trgovskem podjetju vsled naraščajočega prometa z ali brez sodelovanja. — Ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod: »Resna agilnost 4587«.

Učenca

za sedlarsko obrt, ki je dopolnil 14 let, sprejemem. — LEOPOLD ISTENIČ, Stane-žiče 12, p. št. Vid nad Ljubljano. 4662

Strokovnjak

V TEKSTILI IŠČE kapitalista s cirka 1.000.000 Din kapitala v svrhu ustanovitve tekstilnega podjetja. Samo resne ponudbe naj se pošljejo pod »TEKSTILA« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 4590

Glasovir

še dobro ohranjen, radi pomanjkanja prostora po zmeri ceni naprodaj. — Poizve se: KOČEVJE, Rožna ulica 253.

Več malih stavb. parcel

pos. ali skupaj, blizu kol. Vižmarje, pri gl. cesti, naprodaj. — Več pove Franc NOVAK, Ouncle 25, št. Vid nad Ljublj.

Pri Zidanem mostu pri olinali tovarni je

naprodaj hiša

v kateri se nahaja dolgoletna gostilna, trgovina in trafika. Event. se da gostilna in trgovina samo v zakup. Pismene ponudbe do 15. VIII. t. l. na naslov: Sodnik K. Klenovšek, Vel. Bečkerek, Vojvodina. (Znamka.) 4640

Prodaj mlade pse

(volčje pasme. Rožna ulica 123. 4665

Brusnice

(Preselbeer) razpošilja proti povzetju vsako množino po najnižji dnevni ceni tvrdka VERDNIK & ŠPLIHAL, Mislinje. 4646

Prst in gramoz

se oddaja na slavišču OKROŽNEGA URADA ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV na Miklošičevi cesti. — Več se poizve na slavišču. 4652

Poravnajte naročnino!

Zahvala.

Za izkazano sočutje ob preveliki izgubi naše priljube ženi, mamice, hčerke ter sestrice in vsaki je

Milence Sparhaki

izrekamo vsem najpristronejšo zahvalo. Enako se zahvaljujemo vsem za častno spremitvo na njeni zadnji poti, zlasti pa zastopniku poštne direkcije, kakor tudi vsem darovalcom šopkov ter vencev.

V LJUBLJANI, 2. avgusta 1923.

ZALUJOČI OSTALI.